

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
29/06/2017
EIXIDA NÚM. 17157

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
Hble. Sra. Consellera
C/ Misser Mascó, 31-33
València - 46010 (València)

=====
Ref. queixa núm. 1702421
=====

Assumpte: retolació exclusivament en castellà de servicis públics.

Hble. Sra. Consellera,

D'acord amb el procediment que regeix aquesta institució, el Sr. (...) va presentar un escrit de queixa, que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment exposava els següents fets i consideracions:

- Que la nova Unitat d'Endoscòpia de l'Hospital Universitari de Sant Joan, d'Alacant, està retolada exclusivament en castellà.
- Que aquesta circumstància vulnera la cooficialitat lingüística vigent a la Comunitat Valenciana.

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa i en vam donar trasllat, de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública a fi de contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en aquest supòsit.

La comunicació rebuda de la Direcció General d'Investigació, Innovació, Tecnologia i Qualitat de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública donava compte del següent:

“... li informem que des de l'Hospital Universitari de San Joan d'Alacant mitjançant (...), ens comuniquen el següent:

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 29/06/2017	Pàgina: 1
C/ Pascual Blasco, 1 03001- ALACANT Tel. 900 21 09 70 / 965 93 75 00 Fax: 965 93 75 54 www.elsindic.com correu electrònic: consultas_sindic@gva.es		

"La cartelería oficial de la Unidad de Endoscopios Digestivas de nuestro Hospital, desde su inauguración está en los dos idiomas oficiales, si bien es cierto que, los carteles provisionales estaban en castellano."

La Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública treballa contínuament per enfortir els mecanismes que garantisquen el dret a l'ús d'ambdues llengües oficials a la nostra Comunitat."

Li vam donar trasllat de la comunicació rebuda a l'interessat perquè formulara les al·legacions que estimara convenientes, i així ho va fer, i va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa i va posar l'accent en el fet que la gerència de l'Hospital de Sant Joan d'Alacant *"no pot respondre en castellà a un ciutadà que ha començat un tràmit en valencià"*.

Així mateix, assenyala que Alacant és un municipi de predomini lingüístic valencià per la qual cosa la retolació dels Servicis públics, de conformitat amb l' Ordre de 1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació de servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana, atindrà al predomini lingüístic establert en el Títol V de la Llei d'Ús i ensenyament del valencià.

Una vegada conclusa la tramitació ordinària de l'expedient resollem l'expedient amb les dades que hi consten en este, per la qual cosa li demane que considere els arguments que a continuació li expose i que constitueixen els fonaments de la Resolució amb què concloem:

L'article 6 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix que *"(...) l'idioma valencià és l'oficial de la Comunitat Valenciana com també ho és el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los"*.

El mateix article estableix que la Generalitat haurà de garantir l'ús normal i oficial de les dues llengües, i que haurà d'adoptar les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que caldrà atorgar una protecció i respecte especials a la recuperació del valencià.

La Llei 4/83, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, desplega el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d'una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constituïx el seu senyal d'identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d'aplicació del valencià en l'administració, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

I determina en el seu article 35, quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic castellà o valencià.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al llarg del seu articulat regula l'ús normal i oficial del valencià, i especialment en l'article 5, en què

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 29/06/2017	Pàgina: 2

establix que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i de les altres administracions públiques, a més de ser oficial juntament amb el castellà.

L'art. 15 de la mateixa llei atribuïx al Consell determinades competències per a la regulació de la toponímia oficial del valencià.

Així mateix, la Llei 6/1991 de la Generalitat, de 27 de març, regula la senyalització de les carreteres de la Comunitat Valenciana i el RD 334/1982, de 12 de febrer, preveu la senyalització de les vies de comunicació i la retolació dels serveis públics estatals en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els serveis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Així mateix, este Decret, en la seua disposició final primera, va autoritzar a la, aleshores, Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu compliment, i en este sentit, l'Ordre de 1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació de serveis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix, en el seu article 1, que

“el criteri general de l'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i serveis públics, atindrà al predomini lingüístic establert en el títol cinquè de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (...)”,

i en l'article 4 que

“la retolació del nom dels òrgans de l'administració de la Generalitat Valenciana i de les institucions públiques que en depenen ha de ser en valencià. La retolació informativa i de les dependències en centres i serveis de l'administració autonòmica haurà de ser en valencià. Als territoris de predomini lingüístic castellà la retolació podrà ser a més en castellà.”

En conseqüència, i tenint en compte que Alacant, de conformitat amb el que estableix l'article 36 del títol V de la LUEV, és territori de predomini lingüístic valencià, la retolació dels serveis públics, deurà fer-se en valencià, i podrà fer-se també en castellà.

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

No obstant això, en la tramitació de la present queixa ha sorgit una altra qüestió sobre la qual esta institució ha de pronunciar-se, i sobre la qual hem de fer la consideració

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en <https://seu.elsindic.com>

Codi de validació: *****

Data de registre: 29/06/2017

Pàgina: 3

següent com a fonament del recordatori de deures legals i el suggeriment amb què concloem:

El present expedient de queixa s'inicia, com sap, com a conseqüència d'un escrit dirigit a esta institució per l'interessat, íntegrament redactat en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, que en el seu article 11 estableix que

“(...) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i aquelles en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'Administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, independentment de la llengua en què s'haguera iniciat el procediment”.

La petició d'informe que els va ser feta, es va fer en la llengua elegida per l'interessat, això és, en valencià.

No obstant això, l'informe remés per l'Hospital Universitari de Sant Joan d'Alacant està redactat exclusivament en castellà.

En este sentit, cal significar que la promulgació de la LUEV va suposar, d'una banda, el compromís de la Generalitat de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, especialment, la recuperació social del valencià, definit com a llengua històrica i pròpia del nostre poble” i, d'una altra banda, superar la relació de desigualtat existent entre les dos llengües oficials de la Comunitat Valenciana, el valencià i el castellà.

La cooficialitat lingüística instaurada per la Constitució espanyola, que reconeix com a llengua oficial d'una determinada comunitat autònoma, no solament l'idioma castellà, sinó també el propi d'eixa comunitat, va modificar substancialment l'ús, tant privat com oficial, de les diverses llengües en el territori de l'Estat espanyol; és per això que les comunitats autònomes amb idioma oficial propi han legislat sobre la matèria, mitjançant les denominades lleis de normalització lingüística, amb la finalitat de fomentar l'ús oficial de la llengua cooficial amb l'objectiu que esta assolisca cotes similars a aquelles que corresponen al castellà com a idioma oficial del territori espanyol.

La persecució d'estos legítims objectius, reconeguts en les legislacions autonòmiques baix l'empara atorgada per la Constitució espanyola, no pot, però, desconéixer, i de fet no ho desconeix, que l'article 14 de la Constitució estableix el principi d'igualtat, amb interdicció de qualsevol forma de discriminació per motiu de llengua, i la declaració de l'article 3 del mateix text constitucional, que estableix expressament el dret de tots els ciutadans a usar la llengua espanyola.

En este sentit, la mateixa Llei d'ús i ensenyament del valencià, conscient de la vigència absoluta del principi d'igualtat i de la prohibició de discriminació per motiu de llengua, declara en el seu article 4 que “en cap cas podrà haver-hi discriminació pel fet d'usar qualssevol de les dos llengües oficials” de la Comunitat Valenciana.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels manaments continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assistix qualsevol ciutadà en les seues

relacions amb l'Administració, en elegir la llengua en què este vulga que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients, i sorgix el correlatiu deure de l'Administració de respectar esta elecció i d'utilitzar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haguera estat elegit.

En el present expedient, tanmateix, la remissió d'un informe en castellà, quan la llengua elegida pel ciutadà ha sigut el valencià, no s'ajusta a estos manaments legals anteriorment exposats.

L'aplicació d'estes lleis de normalització lingüística duta a terme per les diverses comunitats autònomes motiva, de vegades, que ciutadans que tenen com a llengua habitual el valencià, consideren vulnerats els seus drets lingüístics per l'ús d'una llengua o l'altra per part de les autoritats i les oficines públiques.

La normativa vigent respecte de l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, en l'Estatut d'autonomia i en la Llei d'ús i ensenyament del valencià, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació, per la qual cosa l'Administració pública valenciana està obligada a garantir la normalització lingüística, tal com es desprèn de l'art. 6.5 de l'Estatut d'autonomia, en assenyalar que s'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.

De conformitat amb tot el que hem dit més amunt, i amb el que hi ha previst en l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució **SUGGERIM** a la **CONSELLERIA DE SANITAT UNIVERSAL I SALUT PÚBLICA** que adopte totes les mesures necessàries perquè la retolació de l'Hospital Universitari de Sant Joan d'Alacant siga preferentment en valencià, i **HEM DE RECORDAR** a l'esmentada Conselleria els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualssevol altres formes de relació amb ells, la llengua (castellana o valenciana) triada per ells.

En virtut de l'art. 29.1 de la Llei 11/1988, reguladora del Síndic de Greuges, li agrairim que, en el termini d'un mes, ens remeta l'informe preceptiu en què ens ha d'indicar si accepta la recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement li fem saber, així mateix, que a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat, la present resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana

L'autenticitat d'aquest document electrònic pot ser comprovada en https://seu.elsindic.com		
Codi de validació: *****	Data de registre: 29/06/2017	Pàgina: 5